

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки підприємства

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ

Методичні вказівки для написання курсової роботи
для студентів економічного факультету всіх форм навчання

Напрямок підготовки: 0501 - економіка і підприємництво

Спеціальність: 7.050107 - економіка підприємства

7.050201 - менеджмент організацій

Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст

Біла Церква

2009

УДК 334.72:005 (07)

Рекомендовано методичною
комісією економічного факультету
(Протокол № 7 від 26.03.2009 р.)

Укладач: Житник Т.П., канд. екон. наук

Економіка і організація діяльності фірми. Методичні вказівки для написання курсової роботи для студентів економічного факультету всіх форм навчання зі спеціальностей: 7.050107 – економіка підприємства; 7.050201 - менеджмент організацій / Т.П. Житник – Біла Церква, 2009. – 24 с.

Методичні вказівки розроблені відповідно до вимог Болонської декларації.

Рецензенти: Вихор М.В., к.е.н., доцент; Ільєнко А.А., к.е.н., доцент

© Житник Т.П., 2009

ВСТУП

“Економіка і організація діяльності фірми” є однією з навчальних дисциплін, які складають основу економічної освіти. Дисципліна необхідна, в першу чергу, менеджерам та спеціалістам економічного профілю підприємств, які функціонують в умовах ринкових економічних відносин.

Нині в Україні, зберігаючи кращі традиції, що склалися у вітчизняних вузах протягом багатьох років, створюються всі умови для запровадження Болонського процесу з кредитно-модульною системою організації навчального процесу на основі критеріїв Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Виходячи з вимог Болонської декларації [10] і реальних потреб сільськогосподарських товаровиробників у високопідготовлених фахівцях аграрного сектору економіки, в курсі “Економіка і організація діяльності фірми” послідовно розглядаються етапи підприємницької діяльності фірми: від вибору кредо до планування діяльності фірми як системи формування стратегії її функціонування; від розроблення маркетингової стратегії під час заснування фірми до виявлення й використання факторів її процвітання; від інвестиційного задуму до форм його фактичного втілення в умовах ринкового середовища, що динамічно змінюється.

Предметом вивчення курсу “Економіка і організація діяльності фірми” є процес економічного пошуку альтернативних можливостей діяльності фірми за допомогою принципів і методів підприємництва з метою отримання прибутків в умовах ризиків.

Завдання вивчення даної дисципліни полягає у виявленні економічних особливостей підприємницької поведінки фірми. При цьому першочерговим є модернізація підготовки та формування ринкової психології фахівців з економіки та управління, здатних на самостійну цивілізовану підприємницьку діяльність в межах фірми.

Вирішення цього завдання обумовлює необхідність виконання курсової роботи з курсу "Економіка і організації діяльності фірми".

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота з економіки і організації діяльності фірми є самостійною творчою працею студента та складовою частиною вивчення дисципліни "Економіка і організації діяльності фірми".

Тема курсової роботи вибирається студентом самостійно. При цьому треба мати загальне уявлення про актуальність теми для фірми, на матеріалах якої виконується курсова робота, її місце в курсі, коло охоплених питань.

При виборі теми курсової роботи студентами заочної форми навчання слід враховувати характер своєї виробничої діяльності, що дасть можливість пов'язати теоретичні положення обраної теми з практикою.

Обсяг курсової роботи повинен складати 50 сторінок тексту на листах формату А 4 (не враховуючи додатків) і має включати:

Титульний аркуш (1с.).

Зміст (1 с.).

Вступ (1–2 с.).

Розділ 1. Теоретико-методологічна частина (7 - 10 с.).

Розділ 2. Аналітична частина (12 - 14 с.).

Розділ 3. Проектно-перспективна частина (не менше 20 с.).

Висновки і пропозиції (2 - 3 с.).

Список використаної літератури (1 - 2 с.).

Додатки.

Загальні вимоги до виконання курсової роботи

полягають в наступному:

- 1) чіткість побудови;
- 2) структурно-логічна послідовність викладення частин, розділів і підрозділів;
- 3) чіткість формулювань, яка виключає можливість суб'єктивного і неоднозначного тлумачення;
- 4) переконливість аргументації та обґрунтованість висновків і пропозицій.

Курсова робота виконується українською мовою у формі чіткого рукопису або комп'ютерного тексту на одній стороні друкарських листів формату А 4. Сторінки повинні мати поля: ліве, верхнє і нижнє – по 20 мм, праве -15 мм. Шрифт - Times New Roman. Інтервал - 1,5.

План курсової роботи повинен відповідати темі роботи і включати найбільш важливі питання, що відображають її суть.

Зміст роботи має бути логічно витриманим, кожне наступне питання чи положення необхідно логічно пов'язувати з попереднім, щоб усі питання склали єдине ціле. Формулювання частин, розділів і підрозділів змісту повинно бути простим, коротким, конкретним та чітким.

Текст курсової роботи повинен відповідати поставленим питанням плану, бути добре оформленим. Його необхідно ілюструвати таблицями, графіками, схемами, які повинні бути в достатній мірі прокоментовані. Кожна частина, розділ і підрозділ виділяються в тексті, причому нові частини починаються з нової сторінки.

Таблиці потрібно складати, беручи до уваги вимоги статистики, вказуючи назви таблиці, рядків, колонок, які мають бути чіткі, короткі. Назва таблиці має відповідати її змісту. Скорочення слів, за виключенням назв одиниць вимірювання, не допускається.

Формули розміщують у вигляді окремих рядків, вказуючи під ними перелік символів з розшифровкою їх значень та вказуванням розмірностей.

Усі ілюстрації та формули нумерують арабськими цифрами таким чином, щоб було ясно, до якої частини вони належать (першої, другої чи третьої). Наприклад, таблиця 3.2 належить до третьої частини, а її порядковий номер - 2.

Аналогічно нумерують рисунки, схеми, графіки і формули.

Використані дані інститутів, учених, нормативні і довідкові матеріали повинні супроводжуватися посиланням на літературне джерело, з якого вони запозичені. Наприклад [21, с. 105, табл. 3]: тут 21 - номер джерела у списку використаної літератури, с. 105 - номер сторінки, табл. 3 - номер таблиці. При послідовному використанні цитованого тексту з літературних джерел його беруть в лапки.

У тексті курсової роботи повинні бути посилання на всі джерела, вказані у «Списку використаної літератури».

В кінці роботи ставиться дата і підпис автора.

На курсову роботу її керівник пише рецензію. Вона подається в кінці роботи, для чого необхідно залишити декілька аркушів.

Рецензія пишеться для того, щоб студент письмово чи усно виконав усі вказівки викладача щодо подальшого вивчення питань теми, опрацювання додаткової літератури тощо, оскільки по всіх зауважень керівника при захисті курсової роботи проводиться усна співбесіда.

Заключним етапом у виконанні курсової роботи є її захист перед комісією кафедри в складі 2 - 3 викладачів, включаючи керівника роботи. При захисті ставиться оцінка за зміст роботи, результати самостійної праці студента та його знання, виявлені на захисті.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ”

Орієнтовна тематика курсових робіт:

1. Об'єктивні основи розвитку фірм в ринковій економіці.
2. Сутнісна характеристика і економічна природа діяльності фірми.
3. Особливості становлення та розвитку фірм в Україні.
4. Теоретичні засади та сучасні тенденції розвитку фірми.
5. Механізм та порядок створення фірми в Україні.
6. Державне регулювання та підтримка діяльності фірми в ринковій економіці.
7. Зовнішнє середовище господарювання фірми.
8. Особливості управління діяльністю фірм в Україні.
9. Інтеграційна підтримка та самоорганізація фірм.
10. Соціально-економічні наслідки діяльності фірм в Україні.

11. Організація і технологія створення фірми.
12. Моніторинг та інформаційне забезпечення діяльності фірм.
13. Конкуренція і аналіз впливу конкуренції на діяльність фірми.
14. Вплив демонополізації економіки на діяльність фірми.
15. Фінансування діяльності фірм.
16. Оновлення техніко-технологічної бази фірм.
17. Бізнес-проекти фірми: обґрунтування та реалізація.
18. Комплексне оцінювання ефективності діяльності фірми.
19. Інноваційна політика фірми
20. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції фірми.
21. Побудова виробничої структури фірми у просторі.
22. Організація виробничого процесу фірми у часі.
23. Організаційно-економічні основи діяльності фірми.
24. Комплексна підготовка діяльності фірми до випуску нової продукції.
25. Організаційне проектування виробничих систем фірми.
26. Прогнозування та аналіз діяльності фірми.
27. Підприємницькі ризики та їх вплив на діяльність фірми.
28. Ринок і продукція фірми.
29. Планування діяльності фірми.
30. Персонал фірми, продуктивність і оплата праці.
31. Капітал та інвестиції у діяльність фірми.
32. Техніко-технологічна база і виробнича потужність фірми.
33. Фінансово-економічні результати діяльності фірми.
34. Розвиток фірм: сучасні моделі і трансформація.
35. Економічна безпека та антикризова діяльність фірми.
36. Бізнес-план створення та організації діяльності фірми.

Приклад плану (тема 36) курсової роботи:

Зміст

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи економіки і організації діяльності фірми

1.1. Роль і місце фірми в економічному розвитку суспільства

1.2. Особливості становлення та розвиток фірм в Україні

1.3. Сутнісна характеристика бізнес-планування

Розділ 2. Організація створення, порядок реєстрації, ліцензування, функціонування і регулювання діяльності фірми в Україні

2.1. Загальні умови та механізм створення фірми

2.2. Порядок державної реєстрації та виготовлення печатки

2.3. Суть і порядок утворення статутного фонду фірми

2.4. Особливості ліцензування підприємницької діяльності

Розділ 3. Бізнес-план створення та організації діяльності фірми

Резюме

3.1. Юридичний статус фірми

3.2. Стисла історична довідка діяльності фірми

3.3. Характеристика продукції фірми та ринків її збуту

3.4. Характеристика конкурентного середовища фірми

3.5. План маркетингової діяльності фірми

3.6. План виробничої діяльності фірми

3.7. Організаційний план діяльності фірми

3.8. План охорони навколишнього середовища

3.9. Фінансовий план та програма інвестицій у фірму

3.10. Аналіз можливих ризиків і страхування діяльності фірми

Висновки і пропозиції

Список використаної літератури

Додатки.

Першим аркушем курсової роботи є **титулка**, що виготовляється друкарським способом (додаток).

Вступ - це початкова частина курсової роботи. У ньому необхідно стисло обґрунтувати вибір теми, її актуальність і значення для розвитку конкретної фірми, яка є об'єктом дослідження; формулюються предмет, мета і завдання дослідження.

У **першому розділі** курсової роботи студентам слід розглянути теоретичні основи економіки і організації діяльності фірми та правове забезпечення теми роботи. Зокрема, навести існуючі методологічні і підходи до вивчення і розробки теми, здійснити їх аналіз і висловити власну думку щодо обґрунтованості певних положень, визначити методи, на основі яких буде виконано курсову роботу. Також треба зробити висновок про ступінь наукового вивчення і правового забезпечення питань з обраної теми, викладеного в Законах України, Указах Президента, Постановах Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, працях вчених та інших літературних джерелах.

У **другому розділі** курсової роботи необхідно розкрити порядок організації, створення, реєстрації, ліцензування та функціонування фірми, комплексно охарактеризувати сферу діяльності фірми, в рамках якої ведуться дослідження і виконується бізнес-план. На основі методики дослідження, яка обґрунтовувалася студентами у першому розділі, доцільно проаналізувати сучасний стан проблеми, що підлягає вивченню й удосконаленню в процесі виконання курсової роботи. За результатами такого аналізу робляться висновки і

попередньо окреслюються можливі шляхи вдосконалення та підвищення ефективності діяльності фірми.

Третій розділ, що передбачає складання бізнес-плану фірми, є основною частиною курсової роботи. В цьому розділі студентами розв'язуються головні завдання, які ставилися до виконання курсової роботи, а саме: завдання щодо створення та організації діяльності фірми, вдосконалення окремих сторін її роботи, розвитку галузі чи сфери діяльності фірми на перспективу тощо.

У бізнес-плані обґрунтовується діяльність фірми та прогнозуються результати цієї діяльності. Тому всі проектно-перспективні рішення поставленої проблеми повинні бути обґрунтованими та підтверджуватися розрахунками їх економічної ефективності.

Фундаментом для виконання цієї частини курсової роботи являються дві попередні частини: теоретико-методологічна (де визначаються наукові основи та методологічні підходи до проведення досліджень) і аналітична (в якій на основі комплексного економічного аналізу визначаються можливі шляхи вдосконалення та підвищення економічної ефективності окремих сторін роботи фірми). Без такої методичної єдності цих трьох частин, курсова робота вважається незадовільною.

Висновки і пропозиції включають короткий, стислий виклад основних теоретичних і аналітичних висновків, а також конкретних проектно-перспективних пропозицій з кожного розглянутого у курсовій роботі питання із зазначенням ефекту від реалізації запропонованого. Висновки і пропозиції обов'язково повинні бути пронумеровані, їх кількість не менше 12.

Список використаної літератури. Виконуючи курсову роботу, студент повинен опрацювати як рекомендовану викладачем літературу, так і інші літературні джерела, які включає до списку. До списку використаної літератури включаються лише ті джерела, на які є посилання у тексті курсової роботи. У списку спочатку проставляють Закони України, Укази Президента, Постанови Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, потім інші джерела в алфавітному порядку із зазначенням прізвища та ініціалів автора, назви роботи, місця видання, видавництва, року видання, сторінок.

Літературні джерела, видані українською чи російською мовами, розміщують у списку мовою оригіналу за літерами української абетки. Якщо у тексті наведено джерела іноземної літератури, то у списку їх розміщують після джерел, виданих українською чи російською мовами в порядку за буквами латинської абетки. Джерела літератури нумерують арабськими цифрами, їх повинно бути не менше 20.

У **додатки** включають всі додаткові, допоміжні та частково основні інформаційні матеріали курсової роботи, розміщення яких в основному тексті недоцільне через його перевантаження і ускладнення сприйняття.Dodatki нумеруються літерами української абетки в алфавітному порядку, а у відповідних розділах тексту на них у круглих дужках роблять посилання, наприклад (додаток А).

Як вже раніше зазначалося, основною частиною курсової роботи є складання бізнес-плану фірми. Тому зупинимось на окремих аспектах його складання більш детально.

Бізнес-план – це письмовий документ, що охоплює всі аспекти виробничої, комерційної та інших видів діяльності: організацію,

управління, функціонування і прогноз результатів фірми. Він містить обґрунтування головних заходів, що будуть здійснені для реалізації певного комерційного проекту чи створення нової фірми.

Бізнес-план укладається терміном на 3 - 5 років з розбивкою по роках. Однак він систематично коригується залежно від умов, що складаються як на ринку сировини, засобів виробництва, так і готової продукції, тобто адаптується до ринкових ситуацій.

Загальна методологія розробки бізнес-плану, як правило, охоплює три стадії: початкову, підготовчу та основну.

Початкова стадія є обов'язковою, коли засновується цілком нове діло. На цій стадії розробляється концепція майбутнього бізнесу, в рамках якої здійснюється пошук підприємницької ідеї, вибір сфери діяльності та форми організації бізнесу, а також приймається рішення щодо способу започаткування бізнесу. На *підготовчій стадії* формується інформаційне поле стосовно майбутнього бізнесу; виявляються сприятливі фактори та загрози з боку зовнішнього середовища; оцінюються сильні і слабкі сторони фірми; формулюються її місія та конкретні цілі; вибирається її стратегія; виявляються можливі стратегічні альтернативи. На *основній стадії* відбувається безпосереднє опрацювання конкретного бізнес-плану фірми.

Для чіткого розуміння студентами зазначених вимог пояснимо, що має розкривати кожен розділ бізнес-плану, наведений в орієнтовному плані курсової роботи (с. 9-10).

3.1. Юридичний статус фірми:

- повна і скорочена назви фірми;
- код фірми за ЗКПО;
- юридична адреса фірми;

- номер і дата реєстрації фірми;
- форма власності фірми та її організаційно-правова форма;
- перелік засновників і розмір їх часток у статутному капіталі;
- обґрунтування запропонованої організаційно-правової форми і перспектив її подальшої зміни, якщо фірма тільки засновується;
- повна назва та юридична адреса об'єднання, якщо фірма входить до складу певного об'єднання (асоціації, концерну тощо).

3.2. Стисла історична довідка діяльності фірми:

- спеціалізація діяльності фірми (перелік основних видів продукції (товарів, робіт, послуг) фірми за номенклатурою);
- характеристика обсягів виробництва фірми (табл. 2);
- загальні висновки щодо поточного стану фірми;
- опис земельної ділянки та виробничих площ.

3.3. Характеристика продукції фірми та ринків її збуту:

- опис основних видів продукції (товарів, робіт, послуг), що виробляються (надаються) фірмою, та пропозиції щодо раціоналізації структури її випуску (табл. 3.1);
- характеристика ринків збуту продукції (товарів, послуг):
 - * поділ ринку збуту та перспективи його зміни;
 - * реалізація продукції (товарів, послуг) фірми за ринками збуту та пропозиції щодо оптимізації системи продажу (табл. 3.2);
 - * пропозиції щодо організації післяреалізаційного сервісного обслуговування.

3.4. Характеристика конкурентного середовища фірми:

- характеристика конкурентів (табл. 4);
- особливості продукції (товарів, робіт, послуг) фірми;
- пропозиції підвищення конкурентоспроможності продукції.

3.5. План маркетингової діяльності фірми:

- перелік і характеристика наявних на фірмі маркетингових служб;
- характеристика існуючих каналів збуту продукції фірми та пропозицій щодо вдосконалення збуту (табл. 5.1);
- характеристика постачання на фірму сировини та пропозиції щодо вдосконалення поставок (табл. 5.2).

3.6. План виробничої діяльності фірми:

- опис виробничого процесу і пропозицій для його вдосконалення;
- характеристика існуючих машин і обладнання та пропозиції щодо їх оновлення (табл. 6).

3.7. Організаційний план діяльності фірми:

- опис існуючої організаційної структури фірми та пропозиції щодо її змін;
- характеристика якісного і кількісного складу працівників та пропозиції щодо зміни чисельності працюючих (табл. 7.1, 7.2);
- розподіл заробітної плати і премій та пропозицій щодо зміни оплати праці (табл. 7.3).

3.8. План охорони навколишнього середовища:

- аналіз існуючих природоохоронних проблем фірми;
- пропозиції щодо вирішення природоохоронних проблем.

3.9. Фінансовий план та програма інвестицій у фірму:

- баланс фірми (за останній рік);
- звіт фірми про фінансові результати та їх використання;
- звіт про фінансово-майновий стан фірми;
- розмір і обґрунтування інвестиційних вкладень у фірму (табл.9.1);
- прогнозні фінансові показники фірми на 3-5 років (табл. 9.2, 9.3).

3.10. Аналіз можливих ризиків і страхування діяльності фірми.

Таблиця 2.

**ОСНОВНІ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ
ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ ЗА ЗВІТНИЙ РІК**

Показники	Одиниці вимірювання	За звітний рік
1. Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)		
2. Вартість основних фондів		
3. Вартість оборотних фондів		
4. Рентабельність		
5. Чисельність працюючих		

Таблиця 3.1.

**ПОКАЗНИКИ ВИРОБНИЦТВА ОСНОВНИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ
ФІРМИ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ТА НА ПЕРСПЕКТИВУ**

Найменування продукції (товарів, робіт, послуг)	Обсяг випуску (натуральні одиниці)		Частка в загальному обсязі виробництва, %		Оптова ціна, тис. грн.		Витрати, тис. грн.	
	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз

Таблиця 3.2.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ЗАЛЕЖНО ВІД РИНКІВ ЗБУТУ

(аналіз звітнього року та прогноз на перспективу)

Найменування продукції (товарів, робіт, послуг)	Обсяги реалізації (натуральні одиниці)							
	Місцевий ринок		Регіональний ринок		В межах України		Поза межами України	
	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз	Факт.	Прогноз

Таблиця 4.

ХАРАКТЕРИСТИКА КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРОДУКЦІЇ (ТОВАРІВ, ПОСЛУГ) ОСНОВНИХ КОНКУРЕНТІВ

Підприємства, галузі, що виробляють аналогічну продукцію (товари, послуги)	Найменування продукції (товарів, робіт, послуг)	Переваги продукції конкурентів	Недоліки продукції конкурентів

Таблиця 5.1.

КАНАЛИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ (ТОВАРІВ, ПОСЛУГ) ФІРМИ
(існуючі нині та можливі у перспективі)

Перелік існуючих та можливих каналів збуту	Реалізовано продукції			
	За звітний рік		Прогноз	
	Од.	Тис. грн.	Од.	Тис. грн.
1. Власні фірмові магазини				
2. Торговельні посередники				
3. Оптові покупці				
4. Закордонний ринок				
5. Інше				

Таблиця 5.2.

КАНАЛИ ПОСТАЧАННЯ СИРОВИНИ НА ФІРМУ
(існуючі нині та можливі у перспективі)

Перелік постачальників за регіонами		Обсяг сировини, що надходить		Якість сировини	Можливість заміни сировини
Існуючі	Можливі	Факт	Прогноз		

Таблиця 6.

**ПЕРЕЛІК ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНОГО ОБЛАДНАННЯ
ФІРМИ ЗА ТЕРМІНОМ СЛУЖБИ**

Групи обладнання	Наявна кількість	Термін служби				Кількість обладнання, що необхідно довстановити
		1/3	1/2	2/3	1 >1	
		нормативного терміну				

Таблиця 7.1.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІРМИ РОБОЧОЮ СИЛОЮ

Кількість працівників у фірмі, чол.					
Всього		в тому числі			
Факт	Прогноз	Інженерно-технічного персоналу		Адміністративного персоналу	
		Факт	Прогноз	Факт	Прогноз

Таблиця 7.2.

РОЗПОДІЛ ПРАЦІВНИКІВ ЗА РІВНЕМ ОСВІТИ ТА ВІКОМ

Показ- ники	Освіта				Вік			
	Се- ред.	Серед. спец.	Незак. вища	Вища	До 30	31-40	41-50	Понад 50 р.

Таблиця 7.3.

СЕРЕДНЯ ЗАРОБІТНА ПЛАТА ПО КАТЕГОРІЯХ ПРАЦІВНИКІВ

Категорія працівників	Середня заробітна плата	Середня величина надбавок	Прогноз заробітної плати
1. Керівники			
2. Управлінський персонал			
3. Виробничий персонал			

Таблиця 9.1.

ПРОГРАМА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВКЛАДЕНЬ У ФІРМУ

Заплановані заходи	Сума необхідних коштів	Джерела отримання	Термін

Таблиця 9.2.**ПРОГНОЗНИЙ БАЛАНС ФІРМИ (на 3 – 5 років**

з постаттейною розшифровкою кожного розділу активу і пасиву)

АКТИВ	На початок року	На кінець року
I. Необоротні активи		
II. Оборотні активи		
III. Витрати майбутніх періодів		
Баланс		
ПАСИВ	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал		
II. Забезпечення наступних витрат і платежів		
III. Довгострокові зобов'язання		
IV. Поточні зобов'язання		
V. Доходи майбутніх періодів		
Баланс		

Таблиця 9.3.**ПРОГНОЗИ ЗБИТКІВ ТА ПРИБУТКІВ (на 3 – 5 років)**

Показники	На початок року	На кінець року
Валовий дохід від реалізації		
Чистий дохід від реалізації		
Собівартість реалізованої продукції		
Валовий збиток/прибуток		
Фінансові результати від операційної діяльності		
Фінансові результати від звичайної діяльності		
Фінансові результати від надзвичайної діяльності		
Чистий збиток/прибуток		

Рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – К.: Товариство «Знання», КОО, 2000. – 158 с.
2. Андрощук Г.А., Работягова Л.И. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
3. Баженов Ю.К., Баженов А.Ю. Малое предпринимательство: практическое руководство по организации и ведению малого бизнеса. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 2005. – 104 с.
4. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план: Практичний посібник. – К.: Товариство «Знання», КОО, 2002. – 285 с.
5. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2005. – 560 с.
6. Берзинь І.Э. Экономика фирмы. – М.: Институт международного права и экономики, 1997. – 253 с.
7. Бляхман Л.С. Экономика фирмы: Учебное пособие. – СПб.: Издательство Михайлова В.А., 2000. – 279 с.
8. Бондарь Н.П., Васюхин О.В., Голубев А.А. и др. Эффективное управление фирмой: современная теория и практика. – СПб.: Издательский дом «Бизнес-пресса», 1999. – 416 с.
9. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 277 с.
10. Головчук А.Ф., Іщенко Т.Д., Акімов В.В. та ін. Університетська освіта в Україні та Болонський процес: навчальний посібник і термінологічний словник. – К.: Аграрна совіта, 2007. – 83 с.
11. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посібник / За ред. Й. М. Петровича. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 405 с.
12. Єгупов Ю.А., Організація виробництва на промисловому підприємстві: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 488 с.
13. Загородній А., Громяк Л. Фактори, що визначають розвиток малого бізнесу в Україні // Економіка України. - 2008.- № 5.
14. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями / За ред. Попова В.М. – К.: ЦНЛ, КноРус, 2003. – 382 с.
15. Ільчук М.М., Іщенко Т.Д., Збарський В.К. та ін. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 398 с.
16. Круш П.В., Подвігіна В.І., Сердюк Б.М. та ін. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 780 с.

17. Ліцензування та патентування в Україні. Нормативна база (Антологія бізнесу) / Роїна О.М. – К.: КНТ, 2005. – 500 с.
18. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: Навч. посібник / Л.І. Воротіна, В.Є. Воротін, Л.А. Мартинюк, Т.В. Черняк. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 307 с.
19. Малий бізнес України. Підприємці здатні відродити країну. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 144 с.
20. Онищенко В.О., Редхін О.В., Старовірець А.С. та ін. Організація виробництва: Навчальний посібник. – К.: Лібра, 2003. - 336 с.
21. Організація виробництва і аграрного бізнесу в сільськогосподарських підприємствах: Підручник / За ред. Азізова С.П. – К.: ІАЕ, 2001. – 834 с.
22. Організація сільськогосподарського виробництва / За ред. Г.С. Тарасенка. - К.: ФАФА ЛІД, 2000. – 446 с.
23. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Організація виробництва: Навчально-методичний посібник. – К.: ЦНЛ, 2005. – 248 с.
24. Петрович Й.М., Захарчин Г.М. Організація виробництва: Підручник. – Львів:»Магнолія плюс», 2004. – 400 с.
25. Петрович Й.М., Кіт А.Ф., Семенів О.М. та ін. Економіка підприємства: Підручник. - Львів: «Новий Світ - 2000», 2004. – 680 с.
26. Подсолонко В.А., Процай А.Ф., Миронова Т.Л., Василенко В.О. Підприємництво: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 616 с.
27. Покропивний С.Ф., Соболь С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 1999. - 208 с.
28. Проблеми створення малих підприємств (на прикладі України та Франції). – Одеса: Астропринт, 2004. – 112 с.
29. Райсберг Б.А. Основы экономики и предпринимательства. – М.: ТОО “Вега”, 2004. – 456 с.
30. Цигилик І.І., Паневник Т.М. Основи підприємництва: Навч.посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.
31. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Навч.посібник. – К.: Знання, 2006. – 435 с.
32. Шкільов О.В. Організація виробництва і підприємницької діяльності на підприємствах: Підручник. - К.: Урожай, 2001. – 335 с.
33. Шудра В.Г., Безлічко А.М. Як підготувати успішний бізнес-план. – К.: ЦНЛ, 1994. – 106 с.
34. Экономическая стратегия фирмы: Учебное пособие / Под ред. Градова А.П. – СПб.: Специальная литература, 1999. – 589 с.

ДОДАТОК

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки підприємства

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни “Економіка і організація діяльності фірми”

НА ТЕМУ: “БІЗНЕС-ПЛАН СТВОРЕННЯ ТА

ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ (назва фірми)

ПО ВИРОБНИЦТВУ (найменування товару, робіт, послуг)”

Виконавець: студент (ка) __ курсу __ групи
економічного факультету

(Прізвище та ініціали виконавця)

Керівник: _____

(Посада, прізвище та ініціали викладача)

Біла Церква

2009